

Povestea izvorului de la râpa Mărcușului

de Emilian Turbatu
corectare și adaptare Carmen Ștefania Băleanu

Odată demult, pe vremea legendelor și a poveștilor, trăia pe aceste meleaguri, prin satul Mărcușului, o fată harnică și veselă, pe nume Eufrosina. Părinții îi erau bolnavi, iar fata muncea cât era ziua de lungă ca să îi îngrijească și să pună pâine pe masă.

Tot pe-atunci, trăia în târgul Câmpulungului, un boier hain și asupritor, pe nume Văsâi. Nevasta îi murise, iar printre slujitori se șoptea că el fusese acela care o omorâse. Părinții ei se duseseră la arnăuție să-și caute de dreptate, numai că erau sărmani și arnăuții erau oamenii boierului.

Fiind de-acum vădan, boier Văsâi își puse în minte să se însoare de-a doua oară. Și văzând-o într-o zi la târg pe Eufrosina, care venise să vândă legume din grădină, își spuse că aceasta o să-i fie soața.

Se duse la părinții fetei și - mai cu vorbe bune, mai cu silnicii - îi convinse să i-o dea de nevastă.

Pe fată în schimb, îi luă câteva luni să o convingă și doar făgăduiala că o să-i trimită pe slujitori în fiecare zi la părinții ei să-i îngrijească, îi mai clinti împotrivirea.

Așa că, într-o zi geroasă de iarnă, boier Văsâi ajunse cu sania trasă de cai la biserica din Mărcuși, unde îl aștepta Eufrosina, în veșminte de mireasă și vânătă de frig. În biserică se mai găseau părinții ei, câțiva săteni și câteva rude mai sărace de-ale boierului.

- Ce e frigul ăsta? strigă boierul de cum intră în biserică. Vreți să îngheț la nunta mea? Faceți focul numaidecât!

- Mărite boier, nu avem sobă, răspuse popa, care era îmbrăcat cu blănuri groase peste rasă și patrafir.

- Cum să nu aveți sobă? Atunci ce ai făcut cu înzestrările pe care le-am dat eu bisericii?

Popa se uită în jos la pântecul umflat dintre blănuri, dar nu răspuse.

- Atunci fă focul în cristelniță!

- Dar boier Văsâi, nu se cuvine! se cutremură celălalt.

- Se cuvine sau nu, fă imediat focul!

Își strânse caftanul în jur, apoi se întoarse către un slujitor și-i porunci aspru:

- Du-te și adă haina de zibelină din sanie!

După care își puse căciula de astrahan pe cap, sub privirile sătenilor, care se închină temători.

Boierul se uită la Eufrosina cum tremura și-i spuse râzând:

- Tu nevastă, o să te încălzești bine la noapte în patul meu.

Fata se cutremură și se uită scurt către ușa bisericii, dar rămase pe loc continuând să tremure, de-acum nu numai de frig.

Popa cânta Isaiia dănțuiește în biserică plină de fum de la cristelnița de lângă altar. Limbi lungi de foc ieșeau din ea, iar jarul care se adunase, înroșise deja fundul și pereții de aramă. Gerul se mai molcomise, iar nuntașii își mai îndreptară spinările cocoșate de frig.

Fără veste, o bufnitură se auzi din cristelnița în flăcări, atunci când crăcile care țineau o buturugă, arseră de sub ea. Buturuga căzu în spuză de dedesubt, iar cristelnița se răsturnă. Flăcările începură să lingă podoabele altarului, iar acestea se aprinseră numaidecât. Câteva femei țipară și popa răcni disperat: biserica lui ardea. Buturuga se rostogoli până la picioarele boierului, iar haina de zibelină se aprinse. Acesta o lepădă în grabă și se repezi înspre vasul cu aghiazmă, îl înșfăcă și se stropi de jur împrejur cu apa sfântă. Un sătean mai curajos smulse podoabele altarului și le scoase grăbit în curtea bisericii, aruncându-le în zăpadă. Nuntașii luară și ei, fiecare câtă zăpadă putea și, cu chiu cu vai, stinseră focul care cuprinsese altarul. Popa suflă ușurat, iar boierul își puse din nou

pe umeri zibelina cu poalele arse. Privi încruntat primprejur, apoi se întoarse prepuelnic înspre nuntași:

- Unde mi-e nevasta?! Unde ați ascuns-o?!

Aceștia se uitară uimiți în jur și ridicară din umeri încurcați. Eufrosina dispăruse fără urmă și niciunul nu știa când sau încotro plecase.

De după crucea din cimitir în spatele căreia se chircise, fata îi privea pe săteni cum o căutau, strigându-i numele. Sania boierului porni la pas înspre Câmpulung, cu calul dus de dârlogi de către un rândaș. Boierul era tolănit între perinile din sanie, iar ceilalți slujitori mișunau în jur, strigând numele ei.

Frigul o cuprinse din nou, așa că plecă furișat pe urmele lor, cu gând să se ducă la la schitul Nămăeștilor, să ceară găzduire la măicuțe.

Ascunzându-se după fiecare tufiș, nu pierdu sania din ochi, dar când ajunse la râpa Mărcușiuului, se chirci din nou într-o groapă și îl lăsă pe boier să ajungă la celălalt capăt al prăpastiei.

Soarele apusese devreme în spatele pereților înzăpeziți ai râpei, iar întunericul se lăsa repede. Dar fata nu se grăbi pornească mai departe, că știa că pe toată lungimea râpei nu avea loc de ascuns. În plus, simțea ceva ca o apăsare, ca și cum cineva i-ar fi pândit toate mișcărilor. Încă nu se întunecase de tot, când Eufrosina se încumetă să iasă din ascunzătoare și să apuce pe drum în jos. Alerga dintr-o parte în cealaltă a drumului, tot încercând să găsească ceva după care să se ascundă. Îngrijorarea și apăsarea creșteau cu fiecare clipă. Când ajunse la vreo 20 de pași de celălalt capăt al râpei, văzu câteva perechi de ochi aprinși, care o priveau din întuneric.

Se întoarse grăbită în direcția din care venise și se uită în jur. În stânga era prăpastia, cu colțuri de stâncă de-abia ascunse de mantia zăpezii. În dreapta, peretele de piatră urca pieptiș înspre stelele reci. Dinspre ochii ascunși de întuneric, veni un urlat care trezi ecourile prăpastiei. Din celălalt capăt al râpei răspunse un al doilea urlat, ca o încuviințare. Haita de lupi ieșise la vânatoare.

Eufrosina înțelese că drumul era zăgăzuit și de-o parte și de cealaltă. Se uită din nou în jur și făcu un pas către prăpastie. Își luă avânt și urcă pe o stâncă joasă de pe cealaltă parte a drumului, apoi continuă prinzându-se cu mâinile de o alta mai înaltă. După ce se agăță de vârful ei, se uită uimită la distanța până la lupii care viermuiau în jurul poalelor stâncii, urlând, lătrând și schelălăind. Când avusese timp să ajungă atât de sus?

Se agăță mai bine de stânca ascuțită și începu să strige după ajutor.

Cu blățile lor groase, lupilor nici că le păsa de frigul nopții de iarnă. Dar fata nu mai rezista prea mult. Încetase din strigat, atunci când clănțăniturile dinților o împiedicară să mai scoată alt sunet decât un scâncet găfâit. Simțea că-i vine sfârșitul și o toropeală încordată o cuprinse. Se împotrivi acesteia cât putu, frecându-și mâinile pe șolduri, una câte una, în timp ce se ținea agățată de cealaltă. Picioarele nici nu și le mai simțea.

Lupii o priveau netulburați. Aveau timp să aștepte, că știau că prada lor nu o să rămână prea multă vreme agățată de stâncă.

Eufrosina se trezi cu ochii către tavanul unei peșteri, luminat de flăcările unui foc înalt. Un copil mesteca într-un tuci așezat direct în spuză. Dădu să se ridice în capul oaselor, iar copilul se apropie repezit să o ajute. Atunci văzu că nu era un copil, ci un bărbat mic de statură, dar cu pieptul voinic și brațele vânjoase.

O ajută să se așeze pe o buturugă mai aproape de foc și-i puse în mână o ulcea de lut aproape golită, din care fata își aminti ca prin vis că băuse de câteva ori, ajutată de el.

Fiertura de ierburi îi limpezi mințile, iar fata simți o căldură care îi umplu întregul trup, până în vârful degetelor. Oftă mulțumită, iar amintirea frigului îngrozitor, pe care îl îndurase de când fusese dusă la biserică, se mai domoli.

Bărbatul văzu aceasta și zâmbi încuviințând. Eufrosina îi zâmbi la rândul său și-i spuse însuflețit:

- Îți mulțumesc din toată inima că m-ai salvat. Dacă nu erai dumneata, aș fi fost moartă acum. Fie înghețam, agățată de stânca aceea, fie mă mâncau lupii.

- Apăi să-ți fie de bine. Da' să știi că pe lupii ăia, îi caut eu de mult, că numai stricăciuni au făcut.

- Unde suntem? Ce e cu peștera asta?

- Peștera pe care o vezi, e un loc ascuns. Se află chiar în dreptul râpei în care te-am găsit, dar este săpată la un stângen dedesubt, în inima dealului ...

- Stai așa o clipă - îl întrerupse fata - care ți-e numele? Pe mine mă cheamă Eufrosina.

- Te știi de mult ... de pe vremea când erai copiliță și urcai pe surpătura prăpastiei. Pe mine mă cheamă Hrun.

- Cum ai spus? Hrun?

- Hrun, întări bărbatul.

- Ce fel de nume este acesta? Cuman sau tătar?

- Nu. Este numele pe care mi l-au dat cei din tribul meu, acum multe zeci de zeci de veacuri.

- Zeci de veacuri!? Atunci câți ani ai?

- Nu mai știu. Le-am pierdut numărul acum multă vreme. M-am născut și am crescut în timpuri de mult apuse, pe când oamenii se îmbrăcau în piei de fiare și încă nu învățaseră să vorbească.

- Dar cum se poate asta?

Bărbatul o privi câteva clipe printre gene și-i spuse:

- O să-ți spun, pentru știi sigur că nu ai spui nimănui povestea mea.

- Mă leg să nu spun, răspunse fata. Și-așa nu mi-ar da nimeni crezare cum că ar fi vreo peșteră pe sub deal.

- Nu e nevoie să te legi, că oricum n-ai să spui, răspunse Hrun misterios, iar Eufrosina îl privi cu sprâncene ridicate, neînțelegând.

După ce se uită gânditor în foc adunându-și amintirile, bărbatul continuă cu o voce visătoare, folosind câteodată cuvinte într-atât de vechi încât fata nu le înțelegea, dar el le schimba numaidecât cu vorbe pe înțelesul ei. Eufrosina își dădu seama că amintirile lui erau în altă limbă, așa că îi spuse:

- Trebuie că vii de departe. Dintr-un loc îndepărtat, în care se vorbește alt grai.

- Din alt loc nu, dar pe-aici s-au vorbit multe limbi. De fapt, aceeași limbă, care s-a schimbat de-a lungul veacurilor. Când îmi amintesc întâmplările din vremurile acelea, mi le amintesc în limba vremii, iar ție, ți le tălmăcesc în limba ta.

Fata îl privi surprinsă, apoi încuviință, iar Hrun îi spuse povestea lui.

"

- Cea mai veche amintire a mea este chipul conducătorului tribului, care se numea Gah și era un vajnic luptător. Judecând după vremurile noastre, nu era vreun înțelept. Nici pe departe. Era iute la mânie și nu judeca înainte să ridice măciuca asupra celor mai slabi.

Dar știa ca nimeni altul să găsească de mâncare pentru toți cei din trib. Iar acesta nu era lucru ușor în vremurile acelea de iarnă aproape veșnică. Pe atunci, vara era scurtă prin aceste locuri. Era mai mult iarnă ... nici nu se mai știa de când, pentru că poveștile și amintirile se pierdeau după o viață de om. Părinții nu le spuneau copiilor decât încercările lor, fără a mai pomeni de cele ale bunicilor, așa că înțelepciunea nu se păstra. Iar pe atunci, oamenii nu trăiau decât vreo 30 de ani ... după socotelile mele. Poate vreo câțiva să fi trăit și 35, dar aceștia erau bătrâni și se prăpădeau înainte de a muri de tot.

Iarna a ținut aproape 10 veacuri după nașterea mea, apoi, încetul cu încetul, verile au fost din ce în ce mai lungi și mai călduroase. Dar asta a fost după vremea balaurului.

- Ce balaur? întrebă Eufrosina cu ochii măriți.

- Am să ajung la el numaidecât. Cum ziceam, am vânat împreună cu tribul meu câțiva timp, iar când a venit vremea, mi-am luat nevastă dintr-un trib vecin. O chema Uahr, iar tătâne-său a venit să

mi-o dea, pentru că tribul nostru era vestit printre vecini, că rar ni se întâmpla să ne fie foame. Uahr a fost o soață bună. Era neîntrecută la argăsirea pieilor, pe care i le aduceam de la vânătoare și mi-a făcut copiii frumoși. Gah - căpetenia tribului - m-a pus la încercare de multe ori și m-a pregătit ca, la moartea lui, să-mi lase cârmuirea oamenilor noștri. Avea deja vreo 25 de ani, după socotelile mele și știa că n-o s-o mai ducă prea mult.

Iar eu eram cel mai sprinten dintre ei și îi cârmisem de multe ori să vânam animale mari, cum Gah nu izbutise vreodată să doboare.

Băiatul lui cel mai mare nu-și dorea să fie căpetenie în locul lui și s-a făcut vraci, iar următorul băiat era prea mic. Celelalte erau toate fete.

La vremea la care am devenit eu bărbat - socot că aveam vreo 11-12 ani, cel mult 13 - Gah mi-a uns fața cu pomada vânătorilor - făcută din untură de urs și cărbune - și m-a luat la vânătoare, împreună cu ceilalți bărbați ai tribului. Am ajuns repede neîntrecut în aruncarea suliței și a pietrelor, iar capcanele puse de mine aduceau atâta vânat, încât Uahr trebuia mereu să cheme alte femei din trib ca să poată să argăsească toate pieile. După nu prea multă vreme, vânătorii din toate triburile vecine au venit să ni se alăture.

Cu tot frigul, erau multe animale primprejur, mai ales pe lângă albia râului. Cele mai multe se hrăneau cu iarba și mușchiul care rămâneau pe sub zăpadă, după ce creșteau întezit în timpul celor câteva săptămâni de dezgheț. Frunzele din copaci erau ceva mai rezistente, dar până la urmă și acestea cădeau și erau mâncate de animale.

Fiarele care nu mâncau iarbă, vânau alte animale, iar noi le vânam și pe acestea, dar nu le mâncam. Doar pieile li le luam, căci erau mai călduroase.

Una dintre aceste fiare l-a vătămat într-o zi pe Gah, iar el mi-a murit în brațe, mângându-mă pe frunte cu sângele lui, ca să arate celorlalți că eu îi sunt urmaș. Ceilalți bărbați din trib m-au numit numaidecât căpetenie, iar eu mi-am condus oamenii în pace și liniște câtăva vreme. Când aveam vreo 20 de ani, eram în floarea vârstei, dar anii cam începuseră să mi se agățe de picioare. Așa că m-am apucat să-l pregătesc pe Goh - băiatul cel mic al lui Gah - să ia cârma tribului când voi pleca eu de pe această lume.

Pe-atunci, nomazii călători aduseră cu ei zvonuri despre balauri către miazănoapte. Cu toții făceau același desen, cu un animal mare, înaripat, care scuipa foc înspre o ceată de oameni înarmați cu sulițe. Așa că, într-o zi, după o vânătoare deosebit de bună, l-am lăsat pe Goh să orânduiască tribul, iar eu i-am luat pe vânătorii cei mai dibaci și am pornit către miazănoapte.

Am mers mult în susul râului ... adică pentru vremurile acelea era mult, căci în zilele noastre e doar cale de-o zi călare. Am ajuns prin aceste locuri prin care trăim acum, iar totul era înverzit cu pajiști înflorite cu flori cum nu mai văzusem, iar pomii erau plini de rod, în locul zăpezii cu care ne obișnuisem. Pe ici pe colo zburdau niște animale, ca un fel de căprioare din zilele noastre, iar aerul era înmiresmat și zumzăia de mici ființe zburătoare.

Ne-am apropiat cu grijă și am găsit într-o văioagă un animal uriaș, care aducea cu o șopârlă, doar că avea aripi. Dinspre el, venea o căldură, care se vedea că încălzea totul în jur. Dormea încolăcit, iar noi - înțelegându-ne prin semne și fără să scoatem cel mai mic sunet - am căutat bolovani și i-am adus, cu multă trudă, pe marginea văioagei. Când am socotit că avem de-ajuns, am început să-i aruncăm înspre capul balaurului. Acesta s-a trezit și, cu răcnete care făceau să se cutremure munții, s-a ridicat deasupra norilor, bătând din aripi. Însă după câteva clipite s-a întors asupra noastră și ne-a scuipat flăcări la câțiva pași în față. Am luat-o numaidecât la fugă, dar eu mi-am oprit războinicii și ne-am întors la văioagă. Cum l-am văzut, am aruncat cu sulițe în el, iar una aruncată de mine i s-a înfipt în piept. Balaurul a răcnit de durere și s-a ridicat iarăși către cer, apoi a scuipat foc din nou înspre noi, fără să ne atingă, dar numai la un pas în fața noastră, ca să ne sperie.

Oamenii mei au luat-o la fugă, pregătindu-și din nou sulițele, dar eu le-am strigat să se oprească. Le-am spus să rămână acolo și am coborât în văioagă. Când s-a întors, balaurul a scuipat o limbă de foc înspre mine, dar nu m-am clintit, iar focul mi s-a oprit la picioare. A mai scuipat o dată pe deasupra capului meu și l-am văzut că se înfoaie ca să mai scuipe foc o dată, dar s-a oprit.

Apoi balaurul mi-a vorbit fără vorbe, iar eu l-am înțeles. I-am auzit gândurile, iar el le-a auzit pe-ale mele. În câteva clipe mi-a spus povestea lui.

Mi-a spus că odinioară, înainte ca timpul să fie timp, balaurii au stăpânit pământul de-a lungul multor veșnicii. În toți acești ani - atât de mulți că nici ei înșiși nu îi puteau număra - câțiva au devenit vrăjiți. Iar balaurul nostru era dintre aceia. Nenumărate vrăji au fost închise în pielea lor, dar dintre acestea, vraja focului și vraja nemuririi erau cele mai folositoare nouă, oamenilor.

Au trăit nenumărate veacuri în bucurie și cântec, numai că într-o zi, un bolovan uriaș venit din cer, le-a curmat această viață fericită pe care o duceau. Noaptea ce-a urmat, a durat aproape o jumătate de veac, iar balaurii care nu erau fermecați, au pierit, dimpreună cu aproape toate celelalte animale, ierburi și găze. Doar câteva din acestea au rămas ... cele care au putut să se ascundă pe vreundea dinaintea urgiei.

Balaurii fermecați care au dăinuit, s-au sfătuit între ei și au hotărât să nu mai lase să se întâmple asemenea nenorocire, căci ei au să devină apărătorii pământului. Așa că s-au folosit de vrăjile lor ca să se adoarmă și să se mai trezească doar atunci când vreo primejdie păștea pământul nostru.

Cu câteva primăveri în urmă, soarele a scuipat o limbă de foc înspre pământ, într-atât de cumplită încât toată viața de-aici ar fi fost nimicită. Atunci balaurii s-au trezit din somnul lor împietrit și au zburat înspre soare, ca un scut strălucitor de solzi și vrăjitorie. Când au ajuns printre ceruri la limba de foc, au dat piept cu ea și au abătut-o din drum. Iar viața, care ar fi trebuit să fie sfârșită, a înflorit mai abitir și celelalte ființe au continuat să trăiască și să se înmulțească, în neștiință față de izbăvirea adusă de balauri.

Hrun mestecă jarul, așezându-l mai bine în jurul tucului.

- Atunci când am ajuns noi, oamenii, la văioagă, balaurul se așezase într-o nemișcare, așteptând să fie acoperit de pulberea vremurilor trecătoare și să adoarmă la loc, până când următoarea urgie o să primejduiască iarăși pământul.

Nu eram cei dintâi oameni care-i tulburau somnul, dar eram singurii care nu fugiseră la vedera lui, sau pe care nu-i speriasc cu flăcările pe care le scuipa.

În timp ce balaurul îmi spunea gândurile sale, am văzut că rana pe care i-o făcuse sulița mea era înflăcărată ca jarul, iar din ea se scurgea fumegând un fel de seu auriu, de foc. Am arătat înspre rană, iar el mi-a spus trist că, dacă pielea îi e găurită, toate vrăjile or să iasă din el încetul cu încetul și o să moară.

- Ce pot să fac? l-am întrebat atunci în gând.

- Nu poți să faci nimic. Rana nu se poate vindeca decât atunci când toți balaurii sunt treziți din somnul lor veșnic. Iar pentru ca aceasta să se întâmple, e nevoie ca o mare năpastă să pască pământul.

În cele câteva clipe în care mi-a povestit toate acestea, vânătorii din tribul meu s-au apropiat din nou și s-au ițit cu sulițele pregătite, pe marginea văioagei. Atunci am strigat la ei să se oprească. Cu gândurile mele i-am arătat balaurului cât de rău îmi părea că l-am rănit și că o să moară din cauza mea, iar el mi-a răspuns că ce-a fost făcut, a fost făcut și nu se mai desface și că o să trăiască atâta viață câtă mai avea, în loc să doarmă. Doar îi părea rău că nu o să mai poată să apere pământul. Și mi-a spus că nu se știe niciodată ... poate că o nouă primejdie o să se ivească înainte ca toată vraja să se fi scurs din el. Atunci rana o să-i fie vindecată, iar ceilalți balauri au să-i umple la loc trupul cu farmecele lor preaputernice.

Până la urmă am plecat împreună cu oamenii mei, care erau foarte bucuroși că se întorc la tribul nostru; numai că mie numai la asta nu-mi era gândul.

Doar la un lucru puteam să cuget: cum de-am putut să-i pun capăt vieții unei asemenea ființe fermecate care, nu numai că ne apăra de relele care se abăteau asupra pământului, dar și schimbese

ceea ce era în jurul său într-un loc încântător, înverzit și plin de ierburi, copaci și animale, care ar putea hrăni tribul meu pentru o vreme îndelungată?

Și-atunci mi-a săgetat prin cuget o priveliște fermecată: cum ar fi ca balaurul să continue să trăiască? Să doarmă în valea aceea, să alunge cu căldura sa iarna cea veșnică, să ne apere atunci când primejdia ne va lovi din nou ... cum ar fi ...

M-am hotărât să repar răul ce-l făcusem.

I-am trimis pe oameni înapoi la satul nostru și le-am spus să aducă întreg tribul în locul acela înverzit. Apoi, mi-am scos acoperământul din piei de fiare și am cusut din el un burduf pe care l-am umplut cu apă; după care m-am întors la balaur. Acesta nu m-a întrebat nimic, ci doar m-a privit curios cum arunc apa peste rana sa. Când aceasta a sfârșit și s-a închis, balaurul mi-a spus în gânduri:

- Nu este de-ajuns, omule. Rana o să se deschidă imediat la loc.

Atunci mi-am luat burduful și l-am umplut din nou. Când a venit vremea, i-am închis iarăși rana și i-am spus că eu rămân cu el orișicât este nevoie.

Până să ajungă tribul la noi, i-am găsit această peșteră, săpată de ploi în inima dealului, iar balaurul s-a așezat în ea, cu rana sub un șuvoi de apă. Înainte de-a adormi mi-a spus că, dacă vreau într-adevăr să-l ajut, atunci trebuie să rămân în peșteră, ca să repar șuvoiul ploilor atunci când se strămuta, sau să aduc apă de pe la alte izvoare dacă șuvoiul nostru seacă.

I-am răspuns că noi oamenii avem viață scurtă și n-o să pot să-l ajut prea multă vreme, dar el mi-a zis că, atât timp cât stau în prejma lui, viața o să meargă înainte, dar eu rămân neschimbat.

Și-așa a și fost. Din adâncul vremurilor și până acum, nu m-am schimbat și m-am îngrijit de balaur. Câteodată mai vin și trăiesc în sat, printre oameni, mai ales atunci când sunt ploi din belșug. Dar chiar și atunci, trebuie să trec aproape în fiecare zi pe la peșteră să nu se întâmple ceva rău.

Câteodată șuvoiul se strămută, sau balaurul se mișcă prin somnul său împietrit. Se mai întâmplă și ca ieșirea apei din peșteră să se înfunde și o baltă să se strângă în jurul lui. Înainte să fie înecat, balaurul scuipă flăcări prin somn.

Apa care țâșnește din stâncă e bună de băut, chiar dacă are multă piatră într-însa, dar atunci când balaurul scuipă foc în ea, se strică și-i îmbolnăvește, mai ales pe copii. De aceea nu trebuie lăsată să se înfunde ieșirea apei din peștera balaurului. Rar de tot, se întâmplă ca o picătură din sângele său vrăjit să iasă din rană și să se scurgă în apă. Atunci, aceasta devine vrăjită la rândul ei, iar cine o bea, întinerește și se vindecă de toate bolile.

Câtăva vreme cei doi tăcură, apoi fata întrebă:

- Ce s-a întâmplat cu ai tăi? Nevasta și copiii?

- Oh, aceștia s-au stins cu multă vreme în urmă. Urmașii lor au avut urmași, iar eu i-am văzut născându-se, trăind și făcând copii, apoi stingându-se în uitarea veșniciei. Tu însăși ești o urmașă a urmașilor mei.

Eufrosina îl privi gânditoare, dar nu surprinsă.

- Am simțit ceva ... ca un fel de înțelegere. Eu nu pot să-ți citesc gândurile, cum ți le citea balaurul, dar în timp ce povesteai, am văzut străfulgerări ... de locuri ... de oameni.

- Da, toți urmașii mei au o simțire deosebită. Dar în cei mai mulți, aceasta se stinge, pentru că le este frică sau rușine să o mărturisească.

Fata oftă și lăasă câtăva vreme să treacă înainte de a întreba:

- Și acum ce facem? Acasă nu mă întorc, pentru că boier Văsâi o să vrea iar să mă ia cu de-a sila de nevastă.

- O să vedem mâine. Acum culcă-te și dormi.

- Aș putea mai întâi să văd balaurul?

Bărbatul încuviință, apoi aprinse o făclie și o conduse către adâncul peșterii.

A doua zi de dimineață, Eufrosina se trezi întremată. Se vedea că licoarea de ierburi pe care i-o fiersese strămoșul ei o vindecase de toate relele.

Văzu că arcul cu săgeți și baltagul din perete dispăruseră, așa că înțelese că Hrun plecase la vânatoare. Se duse la locul unde acesta lăsase o găleată de lemn, ca să se umple peste noapte cu apa care picura dintr-un țurțur de stâncă. Găleata era plină de câtăva vreme, pentru că adâncitura în care fusese pusă era și ea plină. Se duse la balaur și turnă încet apa peste rana, care de-abia sfârâi stins. Balaurul pufăi mulțumit prin somn, iar fata zâmbi. Apoi, urcă înapoi în sala cea mare de la gura peșterii și se apucă să deretice, zâmbind din când în când la vederea neorânduiei pe care o lăsa bărbatul, pesemne fără să-și dea seama, ca toți ceilalți bărbați.

Gustă din mâncarea care fierbea liniștit la foc mocnit și strâmbă din nas. Ieri îi fusese foame și mâncase, fără să simtă gustul, dar acum își dădea seama că mâncarea gătită de Hrun nu era prea îmbietoare.

"O să dau o fugă până acasă" - își spuse ea în gând - "să-i gătesc salvatorului meu o mâncare bună. Măcar atâta să fac."

Zis și făcut: Eufrosina se îmbrobodi cum putea, dar iia ei subțire de mireasă, fota și baticul nu o puteau apăra prea mult împotriva gerului aspru. Ajunse aproape alergând la casa părinților săi și intră frecându-și mâinile. Bătrânii, când o văzură, dădură să se ridice, cu lacrimile șiroind, de pe lavițele pe care zăceau, însă fata nu-i lăsă. Deretică peste tot și găti o oală mare de bucate apoi, după ce le dădu de mâncare, puse într-un castron ceea ce mai rămăsese în oală și plecă din nou înspre râpă.

De-abia ieșise din casă, că sania cu cai a boierului apăru în goană de după cotitură. Văsâi lăsase iscoade în sat ca să-i spună când se întoarce fata acasă. Eufrosina dădu să se întoarcă și să se ascundă, dar nu mai avu vreme. Câțiva săteni, care erau oameni de-ai boierului, o înșfăcă și i-o aruncară în brațe, iar vizitiul pocni din bici și întoarse sania, luând drumul către târgul Câmpulungului.

- Ce făcuși fă nevastă - îi strigă boierul vesel - fugiși de la nuntă, de trebui să joc cu servitoarele. Haidem repede la conac, că ne așteptă patul cel mare cu polog, gătit pentru noaptea nunții.

Fata țipă și se zbătu și vru să-l zgârie, dar boierul o ținu strâns de încheieturi.

- Dă-i bice Vasileeee! strigă boierul, iar vizitiul îndemnă calul la galop.

- Ajutoooooor! striga fata. Hruuuuun, ajută-măăă!

- Cine mai vrei fă nevastă să te ajute? La ce să te ajute? Ai să fii cucoană mare la conac ... ce ajutor mai mare decât atâta vrei?

Sania îi duse - boierul râzând iar Eufrosina țipând și plângând - până ajunseră la râpă. Acolo, vizitiul văzu o mogâldeată în mijlocul drumului și strigă:

- Dă-te mă copilule la o parte! Mișcă din drum că altfel dau peste tine!

Însă mogâldeata nu se mișca. Vizitiul își pregăti biciul să-l lovească, dar nu avu când: Hrun ciocni între ele două pietre și o scânteiere orbitoare, însoțită de o trosnitură asurzitoare, îl făcură pe cal să se ridice în două picioare. Sania se răsturnă, iar vizitiul se rostogoli până la marginea prăpastiei și căzu în hău. Boierul căzu în mijlocul drumului, și Eufrosina se agăță chiar de marginea râpei, atârându-i deasupra. Fata simți cum îi alunecă mâinile pe stânca înghețată și scânci cu ochii în lacrimi, știind că acolo îi era sfârșitul. Însă chiar înainte să cadă, simți două mâini încolăcindu-se în jurul încheieturilor sale, iar Hrun, așezat în genunchi, trase din răspuțeri.

- Stai așa că vă arăt eu vouă, gâfâi boierul răgușit și scoase un hanger turcesc de la brâu.

I-l înfipse de două ori în spatele ne-apărat, iar Hrun scoase un geamăt, dar nu-i dădu drumul fetei. Cu un icnet o scoase pe Eufrosina din prăpastie, apoi se întoarse asupra boierului, care se pregătea să-l înjunghie din nou. Se rostogoli în jurul dușmanului său, care se întoarse ca un urs, împungând cu arma, fără să atingă altceva decât aerul. Hrun se răsucea și se rostogolea ca o zvrălugă, iar boierul se întorcea în toate părțile lovind cu hangerul, doar că întotdeauna prea târziu. Cu ochii injectați de furie, nu își dădu seama că se apropie pas cu pas de prăpastie. Atunci Hrun sări în hău, iar Văsâi se întoarse către el dar, în ultima clipă, celălalt se prinse cu mâinile de o stâncă, se legănă o dată și sări înapoi pe drum. Boierul se întoarse în cealaltă parte, iar un picior îi alunecă în gol. Răcni încercând să se agățe de fată, cu mâinile făcute gheare, însă aceasta era prea departe.

Strigătul său, înăbușit de zăpadă nu se auzi decât câteva clipe, până ajunse pe fundul prăpastiei, de unde îi răspunse un urlet de lup.

Hrun căzu în genunchi în mijlocul drumului, fără să scoată un sunet, iar fata se aplecă în grabă asupra lui. Zăpada în jurul lor era roșie de sânge.

- Hrun! strigă ea. Hrun!

Bărbatul deschise ochii, dar privirea îi era departe, în altă lume.

- Lasă-mă - șopti el ca prin vis - lupii ... or să vină ...

Însă Eufrosina nu-l mai asculta - cu mișcări febrile sfâșie o fâșie de pânză din fotă și îi legă bărbatului bulgări mari de zăpadă peste răni. Acesta deschise iarăși ochii, dar de data asta, privirea îi era în lumea noastră. Îl ajută să se ridice și, cu chiuu cu vai, îl duse până la peșteră. Îl așeză lângă balaur care, prin somn, își întinse o aripă asupra lui. Pielea lui Hrun căpătă o culoare aurie, iar rănilor i se închiseră însă, nu mai deschise ochii, cu toate încercările fetei de a-l trezi. Respirația de-abia i se simțea, dar Eufrosina nu se îngrijoră, pentru că-i simțea inima bătând.

După câteva zile de așteptare, își dădu seama că salvatorul ei nu o să trezească, decât atunci când se va trezi și balaurul. Așa că rămase la peșteră, veghind asupra amândurora. Câteodată se mai duce în sat, sau coboară la târg cu ierburi de leac și legume din grădină, dar se întoarce repede la cei de care este însărcinată să se îngrijească.

Nu-i luă nici prea mult ca să înțeleagă în sfârșit, de ce fusese Hrun atât de sigur că ea nu va spune nimănui povestea lui. Pentru că după câteva zile petrecute pe lângă balaurul cel vrăjtit, atunci când se întoarse în sat, nu o mai cunoștea nimeni. Nu că s-ar fi schimbat, dar cu toții o uitaseră. Nici măcar părinții ei nu-și mai aminteau că avuseseră o fată și o priveau cu recunoștință pe această străină ... care îi ajută fără să ceară nimic în schimb.

Anii și veacurile trec, iar lumea se schimbă în jur, dar ea rămâne așa cum e, de secole încoace. Adică neatinsă de focul timpului și așteptând ca balaurul să se ridice din nou, să apere pământul de năpăstuirile de orice fel.

Atâta timp cât izvorul de la râpa de din-jos de Mărcuși își picură apa fermecată, viața noastră continuă, în blândă nepăsare față de primejdiile de care, numai ființe din vremuri de legendă, ne pot apăra.

Și-am încălecat pe-o șar și v-am spus poveste'-așa.